

Zašto što gore obično znači to bolje?

JULIJE DOMAC *

U jednoj od prošlih kolumni žalio sam za novim elektroenergetskim objektima, žalio i – dočeka! Krajem kolovoza u probni je pogon svečano puštena HE Lešće, prva hidroelektrana sagrađena u Hrvatskoj od osamostaljenja. Ono što je također bilo lijepo pročitati, a što je vjerojatno mnogima promaklo, jest i da je radove uglavnom obavio konzorcij u kojem

su Končar – Inženjering za energetiku i transport te Konstruktor – inženjering i Ingra. I još slag na kraju – elektrana je u pogon puštena uz jazz-bend koji je zabavljao nazočne uglednike. Bravo majstori! Novi proizvodni objekt, domaće tvrtke pa još i jazz-bend! Teško da može biti bolja kombinacija, barem prema mome skromnome mišljenju.

... ali nije dugo trajalo!

Nažalost, lijepe priče u Hrvatskoj u pravilu ne traju dugo. Ubrzo su se pojavile priče o tome koliko je HE Lešće trebala stajati i koliko je stvarno stajala. Zatim je ponovno podgrijava tema o uništenom kanjonu Dobre, a naročito mi se apsurdno činilo kritizirati župana Karlovačke županije koji je jedini u javnosti pokazao i lijepo naličje gradnje HE Lešće poput energetske neovisnosti kao podloge ekoturizma, porasta cijene zemljišta i revitalizacije napuštenih krajeva, mladih ljudi koji obnavljaju zapuštene kuće, poboljšanja infrastrukture i prometne povezanosti. Na kraju je (bez obzira istinita ili ne, a riječ je o probnom pogonu, zar ne?) krenula i priča o vibracijama, tehničkoj neispravnosti itd. Naravno da na svaku primjedu treba argumentirano odgovoriti i da je na dio navedenih primjedbi već odgovoreno. Isto tako financijska kontrola HEP-a i DORH tek trebaju otkriti i kazniti svaku zloupotrebu. Naravno... Ali ipak, gdje je nestao naš nacionalni ponos? Zar ne možemo barem jedanput, makar tjedan dana uživati u nečemu dobrom a da to ne pokušamo omalovažiti, obezvrijediti, ignorirati?! Zar to već ne zvuči (pre)poznato? Nismo li slično radili i s Domovinskim ratom, Končarovim tramvajem u Zagrebu i na tolikim drugim primjerima? Hoće li se ikada Hrvati naučiti ponositi vlastitim uspjesima, naučiti hvaliti jedni drugima i međusobno poštovati? Hoće li ikada posjetnica na hrvatskom jeziku, barem u Hrvatskoj, biti jača od posjetnice na engleskom jeziku? Zasad se možemo samo nadati.

Energetska škola

Vratimo se na energetske teme, to bi trebala biti tema ove kolumne. Evo još jednog primjera kada se ne hvalimo dovoljno ili uopće, kada namjerno ili slučajno zaboravljamo. Znamo li što je Zagrebačka energetska škola? Znamo li to barem naši energetičari? Riječ je o temeljitoj primjeni kvantifikacije u energetici koju je u nas prvi pokrenuo akademik Hrvoje Požar i po kome se svaki zaključak morao temeljiti na kvantitativnoj analizi. Počinje se od kvalitativnih hipoteza ili teza, ali dok izračunaš, nema zaključka. To je u elektroenergetskom sustavu, kao iznimno složenom sustavu, vrlo teško pa je prema tome takav pristup blizak onome što danas zovemo "cost-benefit" analizama. Sve je to još davnih dana hrvatskim stručnjacima otvorilo vrata američkih modela za planiranje pa se stranci i danas iznenade kad shvate da u Hrvatskoj postoje centri koji vrlo široko zahvaćaju energetiku, koji se bave uvažavanjem utjecaja na okoliš i obnovljivim izvorima i energetske efikasnošću te pokrivaju sve energetske podsektore i sve energetske izvore. Zašto to ne zovemo češće Zagrebačka energetska škola i time se hvalimo? To valjda tek trebamo naučiti.

* Autor je ravnatelj Regionalne energetske agencije sjeverozapadne Hrvatske